

Latweeschur Awises.

No. 17.

Settortdeenâ 25. Aprili.

1863.

Jaunas stūnas.

Pehterburga. Awises raksta, ka muhsu firdschehliga Keisereene schinni parvassarā eschoht us Maskawu un us Krimmi sawas weffelibas labbad.

Pehterburga. Kummissione, kas eezelta Kreewussemes jaunu teesu likkumus farakstiht, ar steigfchanohs strahda 3 nodallās: pirmā darbojahs ar ziwil-prazessi, oħtrā ar kriminal-prazessi un tressħā ar to, ka teesas buhtu eetaifamas. Wissa kummissione kohpā tad-pahr-luhko to, ko schihs nodallas farakstijusħas.

Pehterburga Sutteru draudses 1846 gadda fahfusħas teizamas grahmatax-fakraht, ko iżiħre lassitajeem. Lihds 1862 tam gaddam ta jau lassitajeem iżiħrejusħas 482 tuħkst. grahmatax, iżgħajusħha gadda ween 35 tuħkst. grahmatax. Scheħlīgs Keisers taggad schim grahmatu-kahjumani dħawnajis weenu Siħnaib-hibbeli; prohti Broweffors Tischendorps schinnis gad-dos Siħnaib-lalna, kahdha muħlu nammā biji usgħajjis bħibbeli, kas pirmdas kritiġid gaddu simtendu jau farakstita us vergamenta (papihra no chsela aħħas) un iż-żiegħi tagħad pats wezzakais bħibbeles norakħi. Siħnaib-lalna flobusta wezzakajis f'eo norakstu muħsu Keiseram dħawnajis, un Keisers to-kohi skunstigħa drukka lizzis drukkaħt, un no schihs drukka is-żieġi grahmatu beedribi weenu bħibbeli dħawnajis. Schi itt wezza bħibbele tadeħħi kohi teizama, ka israhda, ka muħsu bħibbeles riċċiġas un taħħas, ka tobriħdi biexx-

Pehterburga farakstoht likkumus par nekruxfha im saldatu buħsħanu, kas arri nospreddi schoht il-ħsalu laiku, kurrā saldati warreschoht tappt par undropzee-

reem un schiex aikfal par wijsnekeem, ja to goħdam pelnijusħees.

Rihga. Muħsu zeen. General-Gubernaters 12 ta Aprili un zeen. Widsemmes Gubernaters Stā Aprili ajsbraukuschi us Pehterburgu, tāpat arri Kursemmes, Widsemmes un Iggauensemmes mujschneeku wezzaki, ko Keisers schelħi u sħnejni.

Widsemme samettu fees lauku-kohpsħanas beedribi, ar wahrdi „Zeres“, kas liħds ar Kursemmes un Iggauensemmes beedribahm isħodhs ippasħas Wahzu Awises lauku-kohpejjeem. Belgias kaupmanni schai beedribi effoħt rafkstijuschi, ja eisenbahni għibboht taifħiħ no Rihgas us Tehħpatu, tad-sħeex peepaliħd seħħoħt. — Buhs tāpat, ka ar muħsu eisenbahni no Rihgas us Jelgawu.

Amerikas seemelu-walstis żeffaħ jo leelas kibbeles ar Ġalanti tadeħħi, ka pannehmu schi Ġalanteu fuggus, kas għibbejuschi laustees zaur teem Amerikas fugeejem, kas weħru-walstu ohxtas walte, lai tur neħadhi fuggi ne iset nedħi ex-eż-żebi. Galantes Awises jau draude Amerikai ar karri, ja sawu wainu ne nolu hgschoht un weħl-ta darrischoht. — Mejikà Worejs nu jau effoħt pee Buęblas un fahkoh to apliegħerekt. Raw teesa, ka jau effoħt teesħam us Mejikas pilstati għajjis un to panchmis.

Asia. Japanas fallu walstil dumpis zehlees un tur gluschi noxohstijuschi Ġalantes ministera jeb weet-nekk leelo pissi. Warriħu Ġalantei ir-tur nu buhs karxi, — jo bes atreeb-ħanas tas-si ne warri palix.

Barise. Napoleons darbojħas itt wissas Eiropas ir-pasħħas masas Wahzemmes walstis peerunnaħt, lai Wohlū labbad raksta muħsu Keiseram — bet ko un ka

lai pehz winna prahla ar Pohleem nu darra, to ne falka un falkri ne cerahda. Arri Napoleona Awises til to ween fluddina, ka us karre Pohlu labbad Napoleons nebuht ne dohmajoh, nedz us karre fataisotees; turprettim dsird, ka sawas ohstas par karra-kuggeem gan gahdajoh. Sweedri turprettim par Pohleem nehmuschees dauds runnah un karra-kuggus un ohstas fataisicht. Muhfu Keisers us tahlahm grahmatahm wehl ne effoht atrakstijis.

Pohlos ka rahdahs dumpis atkal wairojahs, jo jauni barri schur tur krahjabs un saldateem atkal mohkas tohs usmeklejoh meschds. Kaujabs duhschigi un ta rahdahs, ka teem taggad jau dauds wairak labbaku erohtschu. Nahk Pohli no Galizias (Eistreikeru Pohleem) un ir Galiziä til nemerigi, ka Eistreikerim darba papilnam un stiprus likkumus prett dumpineekem islaidis. Zerredami us Napoleonu un us wissu pasauli Pohli fmahd muhfu Keisera leelu schehlastibu! Sawä starpä Pohli arri wehl effoht fanihkuschi, to mehr fleppena kumite wehl darbojahs ar jo stipru un neschehligu rohku wissus pee dumpja pesspesdama. Jodohd un ja-eet ir teem, kas ne gribb. — **Krakawas** un **Breslawas** Awises gan arween wehl stahsta, ka kaufchanas Pohli sché un tur winnejuschi, bet jau Nri. 16. teikuschi, ka tahlahm sunnahm ne warr tizzeht. — **Leischös** dumpis wehl naw fawaldihts, bet nu jau leelaks Kreewu pulks tur fakrahjees.

Telgawa us Jahneem atkal buhshoht lauzineeku leetu un auglu rahdischana. — S.

No **Leepajas** raksta, ka tai 13ta Merzi, nahts laikä, Enlenderu luggis, kas ar ballastu us Wentspilli gribbejis eet, pee Bernahites krohga, ne tahlu no Leepajas us fellumu usskrehjis. Leepajas dampkuggis gahjis to glahbt un juhra atkal eewilst. Teiz, ka effoht isdeweess. — E. F. S.

Kursemme isgahjuschä mehnese kahdam faimneekam, kas pee Ruzzawas pagasta-teefas peekriht, sows 5 gaddu wezs dehlinch ar puppu aishrijahs un ta ihä brihdi garru islaida. Behrns bij spehledams puppas pa weenam ne bahsis, bet mettis mutte, un tahlä wihsé trahpijis bals rihkli eesweest. — 10 gaddu starpä Ruzzawas draudse, deemschehl, 4 behrnini us tahlu wihsé pohstah gahjuschi. Nemmat to wehrä, lassitaji, un fargajat masinohs.

Chr. Sch—g.

No **Klaivehdas** raksta, 19ta Merzi peepeschij schis Brühchu pilats sagaidija karra-spehku, weenu rohtu Grenadeeru un 1 rohtu Dragoneru jahtneekus, no kurreem til mass pulks pilata palika, tohs zittus wissus fahdschäs gare juhmallu lihds Kreewu rohbeschahm eekohrtteleja. Jo Brühchu waldischana sunnu dabbujuse, ka 2 kuggi ar Pohlu dumpineekem effoht zellä, kas nodohmajuschi sché mallä nahkt. Arri no

Kreewu pusses irr gahdahts, ka muhfu juhmallu no Palangas lihds Leepajai stipri apfargata. Palangä irr jau leels spehks fakrahjees un wehl schinnis deenäts teek Generala Maidela pulki no Kaunas gaiditi un ir Gwardias strehlneeki turpu no Leepajas eeschoht. Jo neween preeskch teem kuggeem tik dauds saldatus fawhök, bet dsird, ka no Kaunas gubernements dumplineeki prettim eijoht un gribbejuschi ar teem, kas us kugga, faveenotees. Diwi Kreewu karra-kuggi effoht issuhtiti, kas us scheem dumpineeku kuggeem gluhn un jau tohs weetahm trenkljuschi. Arri sweijem bij no pils teefas leegts juhrä sweijoht; jo zaar to warretu drihs eenaidneeku kuggi pee masahm laiwahm tilt, ar ko lihds mallu pahzeltees. (Schi sunna par dauds nokawejusees — un irr sinnams, ka schis kuggis Sweedru ohstah panemits.)

Bajjeru semme. Kissinges eedshwotaji preezahs us nahkoschu bahdeschanas laiku, jo tur jau pеteikuschees us nahlamu wassaru muhfu schehliga Keisereene(?) un Eistreikeru Keisereene. Tad nu schim kohscham awotam nahlamä wassara augstii Weesi gaidami.

R. S.

• **Grahmata Leischös, Kaunä, raksta.**

Tauns wirsneeks no Karpowska pulka faveem wezzakeem no Kaunas 2trå Aprili par sawu pirmu satifschanohts ar eenaidneekem raksta tä:

„Slawehsts lai irr tas Rungs, kas sawu stipru rohku tur pahr wisseem, kas to taisnibu pahrstahw! — Ko mehs effam redsejuschi, to pafcham japerdshwo, lai falkri warr fapraast, ka kareä eet.“

„Kad jums pehdigo grahmatu puhipolu swchtdeena biju laidis, tad ar sawu rohtu bij ja-eet us lauku wakti pilatsata preechä us to pussi, no kurrenes dumpineekus gaida. Té mehs nahts laikä weenu spijoni satwehran, kas zaar muhfu wakti gribbeja zaurlihst. Ar to mehs wissu nahti ne weenu azzi ne dabbujam aisdarriht. Kad nu pirmdeenu walkarä zerrejam gahrdä meegä at-dussetees, tad atnahze sunna, ka mums aschi ween bij jasteidsahs par eisenbahni prett dumpineekem. Leelä steigschana fataisijuschees bahnopé mehs fanahzam 220 wihi; prohti muhfu strehlneeku rohte 120, no Newska pulka puss rohte 60, un 40 pascha Keisera strehlnieki. Tas augustakais wirsneeks, kam ta waldischana, bij no teem gwardes strehlneekem, palkawneeks Karpows. Ar eisenbahni mehs nobrauzam lihds Kaslowarudu, diwi stazioni Pohlsemme. No turrenes gahjam kahjam us Lawakuras meschu un to krushti krusstem istaigajam dumpineekus melledami. Meschä mums wehl peenahze muhfu oytra strehlneeku rohte un kahdi 120 jahtneeki, tä ka mehs nu bijam kahdi 460 wihi.“

Wissu ohtdeenu un trefchdeenu mehs teem dsinnamees pakkat; brihscham pehdas bij, bet nezik ilgi, tad atkal pasudde, un jo us preefchu jo gruhtaki bij. — Siltu chdeenu mehs wissu to laiku newens ne bijam baudijuschi, un nu arr patte maipe fahka beigtees. Sallâ zettortdeenu neweenam jau ne kummosa wairs ne bij, un jahtnekeem arr sirgu pahrtifschanas truhke. Sirgi pa trim deenahm ne bij nosedloti, un mehs wissi no pat swchtdeenas bijam weenadi ween us kahjahn. To sinnadams palkawneeks wissus wirsneekus fasauze ihpachchi par to faspreest, ko nu bij darriht; bet winsch arr jau tulihf fazzija, ka winnam tahda pauehle-fhana, ahtraki nepahrnahkt mahjâs, lihds kamehr tas dumpineeku pulks isnihzinahcts; fadehl winsch effoht gattows, ja mehs winnu astahfchoschi, ar faweeem 40 gardes strehlniekeem weeneem pascheem teem dumpinekeem tahlaki dsihtees pakkat. Us to mehs wissi weenâ firdi atteizam: ka mums gan gruhti buhtu at-greestees atpakkat, dumpineekus ne usgahjuschi; bet ka mums schehl par muhsu laudim, las diki ween funksteja par wissu to gruhtibü, un par kurreemi mehs wairs ne bijam drohjchi, woi tahi peekusschuschi un is-falkuschis spehfschöht duhfschigi prett eenaidnekeem turretees. Tad winsch wisseem saldateem liske fanahkt un tohs ar tahdeem spehzigeem wahrdeem usrunnoja un usmuddinaja, ka wissi weenâ mutte fahze fault: "Us preefchu, us preefchu!" — Un re wisseem atkal karra-duhscha bij raddusees, un mehs dewamees us preefchu tik firdigi ka pat virmâ deenâ us tahn pehdahm, las nupat atkal bij useetas. Nu mums arr laimejahs. Jahtneeki pastus bij fadisnuschi, ta ka mehs strehlnieki wissi warrejam braukschu eet. Tee 60 no Deewa-ka pulka kahjam nahze pakkat, mums par mugguras fargeemi, un mehs ar teem jahtnekeem rikschös ween dewamees pehdas dsihdami us preefchu. Puss stundu tik bijam braukschu, tad sprahge salwe^{*)} us mums, un nu manijam dumpineekus aif kohkeem gattawus ar mums turretees. Itt ka ylefigi swehri islebzam no ratteem un dewamees teem schahwejeem wirsu. Puss ohtras stundas tee firdigi mums turrejabs prettim, un bij nikni jakauijabs; bet tad arr winnu spehls bij pagallam, nu tee sawus karra-rihkus atmettuschi, behge us wissahm pussehm. Lihds tumfai mehs teem dsinnamees pakkat un labbu teesu falehram. Desmits no muhseem bij faschauti un diwi ween no fchauti, ko mehs te kau nâ ar wissu leelaku karra-wihru gohdu us kappu pawaddijam. Kahdu brangu uswarreschanu Deewa mums dewis, un las wehl no tahn leetas buhtu stabstams, to juhs, mihkee, jau gan drihs Awijs dabbusit lassicht. Til to ween wehl jateiz, ka juhsu dehls ne bij wis pehdigais." R.

^{*)} Salwe, tas irr, tad wiss karra-puss us reist schauj.

Neredsigais, melnais Tohms.

Latweescheem fakkams wahrds: "Neflatti wihru pee zeppures." Irr pateesigs wahrds, kas naw no gaifa grahbts, bet — peeredschets. Ne ikkatis irr kungs, kas lippeni galwâ neffa, bet arri naw katrik tik mul-kis, kas mulkis no waiga isskattahs. — Ne fenn redseju masu Latweeschu sehnu, warreja buht 8 jeb 9 gaddus wegs, kas pijohli ta us rakstu greesa — gan jandali, zauroschehni, kasalu un zittus Latweeschu mihkus dantschus, ka bij ko papreezatees. Jautoju sehnu, kur tas ta mahzijees brangi pijohli spehleht, un kur nehmis to pijohli, — kas nu gan ne bija nekahda teizama, nedt arri mahleta. — Sehns atteiza man, ka pats no fewis — no zitta mahju musikanta noklau-sijees — effoht eemahzijees, un pijohli pats ustaifijis, seides uswilzis un ir fastimmeht mahkoht. To dsirdoht bija man ko papreezatees un dohmaju pee fewis: Ekur naggigs sehns, kam Deewa musika garru dewis! — Bet klausees, lassitajs mihlaus, ko stahstischu no kahda melna, neredsiga sehna, kas wehl jo leelaks musikants. Deenas-widdus Amerikâ, kur taggad karsh plohsahs, dsihwo Nehgeri, kas ka jau lassitaji sunahs, wehl wehrgu kahrtä. Kahdam kungam, kas tabbakku audse, un kam wahrds Olivera irr Nehgeru feewu ar dehlu, ko 1850 gaddâ kungs par sawu naudu, ka pee mums lohpus bij nopirzis. Seewu kungs brushe peee semmes darbeem un sehnu, lai nu gan allis un ta ka pamulkis no waiga isskattahs, tak audseja arri, jebchu kungs no winna ne ka ne zerreja, ka tikkai weltigu maises ehdeju isaudseht; jo kur aklu, pamulka zilwelk lai leek. — Mahte deenu no deenas pee darba buhdama par sehnu mas ko ruhpejahs. Sehns usauga saw-wakkâ bes garrisas barribas, bes kahdas pamahzijehanas kaut kahdâ darbâ. Winna weenigais darbs bija par deenu laukâ apgrahbstijoht staigah, un tad faules gohsé us sassu sahli issteeppees un guldeleht jeb pee ugungs-kurra lehki filditees. — Ta winsch usauga 7 gaddus wegs, lihds peemihlibu atradda pee Olivera jaunala dehla, kas to daschdeem ir kungu istabâs wedda, kur preilenes klaweeres mak-tigi fitta. Tas patikka Tohman, ka dsehrejam schehlens. Bija wassaras jauka naiks, kur mehnese klussi zaur lohgeem eespihdeja, ka Olivera pamihlija tikkia zaur jauka musiki no meega mohdinata. Tee eet raudsikt, kas tur taggad naiks laikâ ta klaweeres fitt, un rau! sawu brihnumu! — aktails Tohms schich pee klaweereem un fitt klaweeres ka leelu leelais musikants, wissus tohs musikka stikkus, ko bija no preilenem dsirdejis spehlejam, un fchi pirna reisa, kur tas pee klaweerehm bij rohku klah peelizzis. Un flatt sawu brihnumu! winsch wissus gruhtus jo gruhtus stikkus bes ka tas tik weenu nohti islaistu, un tak nohtes ne-

pasihdams, spehleja un nobeidsis — pats rohkas plauk-fchinaja preezadamees par sawu meistera darbu. Wissi, kas to dsirdeja, raustija brihnodamees plezzus un us-skattijahs scho ka brihnischfigu musikantu, un no schi brihscha bij wissas azzis us winna. Winnam bij brihw nu flaveeres spehlehtzik tam patikka, tak mahzijt to neweens ne mahzija, neds nohtes neds arri nohschu liklumus tam rahdija. — 8 gaddus wezs buhdams tas jau par Amerikas leeolem pilateem reisoja apfahrt konzertes dohdams, tas irr: augsteem un semmeem fungem un gaspaschahm preeskha spehledams, un wissu no galwas ween darrija ar leelu praschani un ismannibu, ka nu wissa deenas-widdus Amerika to la brihnumu-behrnu noskattija. Taggad sehns 12 gaddus wezs, bet wehl tahds pats multitis no isskattas, bet leels musikants garra. Winnam arri zittadi effoht mihksta firds, ka kats zeets wahrs us to runnahs, tam isspeeshoht affaras no azzim. — Arri winna galwa diki weegla un winna prahs tik famanngis un jautrs, ka tas ohtra zilwela wallodu, lai tak buhtu Wahzu, Sprantschu, Enlandeschu jeb zitta fahda, ko tas nebuht ne saproht, bet ko tas fahdu laiku nodaikta dsirdejies runnajam, warr ta fakidri un goischi pakkat runnah, ka ne weenu paschu wahrdinu ne islaishoht. Katru fweeschu jo fweeschu dseesmu, ko tas tik weenreis dsirdejis, us flaveerchm tik fakidri un jauki pakkat spehle, ka ko pakkates zittam ar apbrihnofchanu. Musikus, gruhkus jo gruhkus, kas zittam zilwela behrnam, kas dauds gaddus jau mahzijees flohla, gruhti deesgan lihds to eemahzih — winsch weenu reis tik nockausijees, spehle us matta pakkat, ka ruhz ween, lai arri buhtu 20 lihds 25 lappu pusses musikhis garsch. Ir pats no sawas galwas tas sehri skannigus musikhkus skunstigi jo skunstigi us flaveerchm isspehlejoht, ka zits klausotees ir affaras apflaukotees. —

Skatt, fahds leels gars tam no Radditaja wahja, melna meefä dohts; tadehk, gan warr ir te teikt: „Ne skatti wihru pee zeppures!“ — Tikkai fahde, ka winna kungs, kas to pirzis par wehrgu, ne lauj sehnam pee mums us Eiropu nahkt sawu skunsti rahdiht, kur tuhloscheem klausitaju rastohs un melnajam, alkam Tohmam buhtu leelu leela pelna, un klausitjeem ko dsirdeht un yabrihuotes. G. F. S.

Par wezzeem nu jauneem swehtkeem.

Dashas mahjas laudis mehdj dauds swehtkus fwinneht un to turu par ittin waijadfigu leetu, kas ihpaschi geldoht pee laizigas lablahschanas un Deewa swehtibu atnessoht pee wisseem darbeem, ka tee labbi idohdahs, kad wissi ta faulti wezzi un jauni swehtki tohp

fwinneti — tas irr, ka schinnis deenas ne tohp strahdahts fahds darbs, jeb arri pawissam flinkohs. Ta laudis fwinne tohs wezzus Kattolu swehtkus — Swetschu deenu, un ne sinnu zik Mahriu un Apustuku deenas u. t. j. pr. zauru gaddu, turklaht ja un us swehtkus pehz Gregora kalendera. Gsmu peedshwojis, ka diweem nahburgeem wissi lauki zaur krussu tappa fadraggati. Weens fainnecks tad bahrgi apfuhdse ohtru, kas ar winnu tanni paschä nelaimē bija, schi leela fahde un Deewa sohdiba tikkai effoht notikkuse tamdeht, ka kaiminch ne effoht fwinnejis tahs tschetras leelas krusta-deenas (jeb krussas deenas, ka daschi wehl aplam nosauz ta Kunga debbefs braufschanas deenu). Ta daschi aplam liklumus un baustus turr, ko Deewa nemas naw dewis. Turprettim redsam, ka ta swehtdeena, ko pats Deewa irr eezehlis par swehtijamu, daudskahrt tohp vulgota ar neddelas darbeem. Redsam brauzejus us wisseem leelzelkeem, kas labbibu wedd us pilatu, itt ka ta swehtdeena ne buhtu nemas swehtijama, ne buhtu Deewa deena, kurrä peenahkahs kristigeem zilwekeem Deewa wahrdus dsirdeht jeb lassift un par sawu nemirstamu dweheli gahdaht. Wissi tee ta faulti wezzi un jauni swehtki tikkai no zilwekeem bija noliki un eezelti un tamdeht tas arri stahweja zilweku un ihpaschi laizigas waldischanas waltä un warrä, tohs atkal nozelt; — bet ta swehtdeena no pascha Deewa jau posaules eefahkumä tappa isredsefa ka ihpaschi swehtijama. Tad nu arri muhju kristiga draudse tikkai tahs deenas buhs swehtijamas, kurräas Deewa wahrdi tohp fluddinati basnizä, un zittus swehtkus ne turrefim ne ka tahdus, kurräas ar wissu drauds Deewa nammä sawu debbefs tehwu pefauzam. Jo zaur Deewa wahrdeem ween jeklahda deena paleek swehta. Aiskrahfnî sehdoht, frohgös wasates, us balli eet — ta naw swehtdeenas swehtischana, bet paleek daudskaht par swehtdeenas un warr palikt par pascha Deewa pulgoschanu. Tee laudis, kas turklaht wehl swehti wissus ta faultus wezzus un jaunus swehtkus, fewim uskrauj bes waijadfigu gruhtu nastu un kad tee wehl zittus nizzina un apfuhds, tad labbaki mahziti tahdu swehtischana turr par beswaijadfigu un mahnu fizzigu, tad schee laudis grehko prett saweem tuwakeem. Un ja fahds zilweks zaur flinkoschanu jeb fahdu ahrigu buhfschanu ne pehz Deewa, bet pehz zilweku eeraschanas, dohma fewim fahdu Deewa schehlastibu un swehtibu yelnicht, tad winsch gauschi peewillahs. Jau Bahwils tas Apustuls raksta Kolosseem (2, 16.): Tad lai nu neweens juhs neteefa par ehdeenu jeb par dsehreemu, neds par eedallischahanm to swehtku, jeb ta jauna mehnescha, jeb to swehtdeenu: kas bija weena ehna to nahkoschu leetu, bet ta ihsta buhfschana irr Kristus. — A-i.

Wehl ko par dseedoschahm pellehm.

Wahzsemme wehl ihsti ne faderrahs par to, kurrei pelli sorte jaapeeflaita schahs dseedatajas, jebshu par to gan irr weenā prahā, ka winnas naw ihpafcha forte. Zitti falka tahs effoht itt tahs paschas muhsu mahju pelles; zitti, winnas irr laukā un meschā dsir-dejusch, falka arri lauku pelles dseedoht, bet ne katu tahdu pelli naw dabbujuschi rohka un gruntigi apraudsijuschi. Kahds kungs, weenu tahdu nokehris, falka ta bijuse zirkfnu sorte (wahz. Spizmaus). Ta gan warr buht; bet tapat wehl fmalkaki jamekle. Ko zeen. Schulza mahzitajs (Latv. Aw. 1862 Nr. 43.) stahsta, tas gan rahda wairak us to pelli sorti, ko Wahzeefchi fonz par "Brandmaus", — ja kasinn tai ne buhs bijusi arri tahda teewa un spizza galwa, tahda wisseem zirkneem.* Kaut jelle kahds gribetu zirkfnus dsihwus nokert un pa kahdu laiku traukā usturreht, — gan tad kasinn warretu labbaki to pateesibu panahkt. — Schö pelli dseedaschanu warretu fault wairak par mihligu swilposchanu, un lihdsina to tai dseedaschanai, kas kanarias-putneem.**

Ar fawu swilposchanu arri daschs zilwels irr meisteris: Ne fenn Rihgā swilpotais kā musikku-meisteris par naudu dewe dsirdeht fawu swilposchanu, ar ko itt jaukus meldinus wilke. H. K.—U.

Derrigi padohmi.

Daschās weetās, kur fluktas gannibas, gohws-lohpi wassaras laikā allaschin affins fehrgu dabbu. Lohpinsch tad irr noskummis, ehd un gremmo lohti mai; tam peens pasuhd un mihsals irr farkans kā affinis. Kad lohpeem schi flimmiba, tad nemm puiss stohpu uhdena un peelei weenu karroti fahls skahbuma (Salzsäure), ko apteeki warr dabbuht pirk. Schö eedohd no rihta pusses. Pufse deenā eedohd flimmiam lohpam lohrteli falda peena ar weenu tehkarroti swinna zukura (Bleizucker) famaisitu, ko arri apteeki dabbusi. Ja lohys wehl ne buhtu wessels, tad warri wehl tahs paschas fahles eedoht.

Teiz ka, kad leeli kartuppeli stahdischanai sagresti, tee gabbali jamett ta, ka greesena pusse irr us augshu; ta effoht dauds labbaki.

Kā sveestu jo aschaki kehrne un wairak sveesta dabbu. Peedohdi klahrt masumu tik ko flaukta peena; woi mahrzinu fahls us desmits lihds dividemits stohpu skahba freijuma; woi ar seeru-uhdena isskallo preefch fawu kehrni; woi nemm klahrt freijuma negik, kas jau fahzees palikt par sveestu; woi nemmi alluhni, lohti us diwipadsmits stohpu freijuma, woi peelee

klahrt nomisotus alkschau sarrus; woi peelei aukstu uhdeni. Labbi arri kad kehrni iskwehpina ar bruhn-peteni (Dosten) un tad labbi ispluzzina. H. K.—U.

Stahstini.

Kundisinch fatika žmukku semneela meiteni, kas diwi ehsetus par zellu dfinna. — Kundisinch: "No kurrenes tu effi, meitina?" — Meita: Es esmu no tuwaka zema. — Kundisinch: Nu, tad tu arri gan tawa kaimina meitu Anninu pasibsti? Effi jel tik labba un aineses winnai no mannim scho mutiti. Ar scheem wahrdeem gribbeja meiteni apkampt un butschoht. — Meita: Laischeet jel manni meerā! Dohdeet to mutiti labbaki fahdam no manneem ehsteem, tee ahtraki vahrees mahjās nekā es, un arri labprahf fawa drauga luhgšchanu paiklaufhs.

J. H. Gtr.

Pirzejs usleek brilles us degguna, flattahs kahdu brihdi us schihda un falka: "Schihds! tawas brilles naw lahgas; tahs ne warru pirk! Kad es zaur tahn flattahs, tad zittu neko ne redsu, kā — deedelneeku." Schihds ne bija tik mulkis, bet luhds, lai laujoht winnam arri zaur tahn nederrigahm brillehm flattitees. Schis usleek brilles us degguna, apflattahs labbi pirzeju un falka: "Zeenigais, jums irr gan taizniba! Jo kad es zaur tahn flattahs, tad arri zittu neko ne redsu — kā deedelneeku."

M. S....t.

Zillkam tik weenreis poufers seed.

Nu fistles wehsch fāt mihlig' pāst
Un fneegs pa fruhmeem, mescheem fāst.
Smuk', raike putten mahjēs nahk,
Kohsch', raschen dseed't pa beersem fāt.

Ju wißbel' seed pa fruhm' apsheem
Un pohran's e pa up'malleem.
Maslihs' ta teiz, fa nam' gallē
Duj's rohss ju effam isploufch' e.

Nu wißar preek' un wißar lust's,
Pa mescheem, fruhmeem libg's un lust's!
Jo poufers flāte, kas nu beds!
Smalhs leetisch noslouk seeme pēd's.

Zik ilg' well i, fa fuigg' un fall;
Wehsch putt'ne kaij'mes tih' us gall.
Wiſſ' seem' gan nebi fneegs nemaj;
Preefch Johrg', to neddet' uskriht tas.

Il gad's tolch poufers alkas nahk,
Wezz' pafaul' usprisch't, atjoun't fāt:
Bet zillkam, u tam til, u nē,
Weenreis til poufers pafoulē.

*) Ne bija wis. **) Teesa gan.

Puk's, rohs's il poufers alkal seed;
 Nahk putten alkal beerses dseed:
 Bet mihs' sieb's laiks mums pasonle
 Beenreis til seed un wairak ne.
 Us ruddin bednid' probjam skrej,
 Tolsch poufer' alkal appaklat.
 Bet zillaks, kad wijsch probjam skrej,
 Nemuhscham nenhahl appaklat!
 E. Dünsberg.

Jaunas grahamatas.

Wahzsemme Leipzigā druskatas 1862. un Jelgawā pee Reyhera un wisseem zitteem grahamatu pahrdewejeem dabbujamas schihs grahamatas:
 1) **Mehrischanas mahziba Latweeschu skohlahm rakstita** no G. Brasche, Nihzes un Bahrtes mahzitaja. 48 puflappas un 4 leelas bilshu tahpeles eefetas mafsa 50 kap. f.

Ta mahza par lauku un semmes mehrischanu, un ne ween skohlas jau fenn bij lohti waijadīga, bet arri dascham sainneekam buhs derriga, kas fawu semmi gribb ismebroht.

2) **Peezdefmit pafazzinas** ar bildehm, apghadatas no E. Dünsberga un G. A. Reyhera. Ir peezdefmit itt smussas bildes ar ihseem perschinem istahstitas; peelikumā wehl zittas Dünsberga dseesmas behnem gahdatas; pawissam kahdas 110 lappas eefetas, mafsa 50 kap. f.

3) **Derrigas finnas un stahsti** is wahzi wallodas Latweeschu wallodā pahrgeltas no Theodor Beckmann, Leelas-Platones pag. tees. skrihwera un skohlmeistera. Par derrign laika kawelli wallas laika tē 25 stahsti un finnas par wissadahm lectahm dohtas 52 puflappas; mafsa eefetas 20 kap. f.

Pee Lukas (Q. Nochlija) Jelgawā wehl dabbujams: **Preefchishmu krajhums rakstitejems**, sagahdahs no Brasche, Nihzes un Bahrtes mahzitaja. 162 puflappas eefetas mafsa 30 kap. f.

Telegraves finnas.

Dahnu kehnisch un arri Prinfscha Billuma tehws, Krishjhahns, effoht ar zitteem waldineekem islihdsinausches un nu jaunais Prinjis gan palikshoht par Greekeru kehninu, usnaemshoht to wahrdi: Jurris I. un Enlante Greekereem arri dohschoht tāhs 7 fallas Johnias juhxā. — Wissa Wahzsemme, sakta ir Napoleons atmett par netaisneem tohs jaunus likkumus, ko Dahnu kehnisch dewis Olsteines, Lauenburgas un Slezswigas semmitchm, bet ne warr taggad tadeht karroht. To Dahnis itt labbi finn.

Bruhschu Ministeri taggad wehl wairak fanikuchi ar fawas walstis landagu, ta ka schis ne naudu ne karra-spehla jaunu etaishchanu ne gribb nowehleht, kaut gan Ministeri no tam ne gribb attahyptees. Labbi

jau naw; jo wissi finn, ka Sprantschi gluhn us Bruhscheem un us Rein-uppes kreifaju pufsi!

Warschawa. 600 jauni zilwelki no Warschawas aisbehguschi pee dumpineekem. — Dumpineeku waddonu Bodlewski Kreewi ar 20 zitteem fanehmu-fchi, jo gribbejis fabeedrotees ar dumpineekem, kas no Bruhscheem taisijusches atnahkt Pohlös. Dumpineeki Leischös meschös ween turrahs un stipri fargahs no Kreeweem.

Trozskas apraki Kreewi meschu pahrmellejoht usgahjuschi 250 dumpineekus pee Oschofslas. Stipri gan turrejusches, bet kapteine Beodorows ar 2 rohtahm un 27 kāsakeem tohs uswarrejis, iskaishajis, 50 nokahwis, 40 plintes un dauds sohbenu re. panemis. 8 Kreewi faschauti. — Narbutes fakautam pulkam, kas alkal rahdijees, dsennahs Kreewi vakkat, bet wehl ne warrejuschi to useet, jo behg un finn flehyptees.

Berline. Warschawas biskaps Welinskis un zitti Warschawā effoht. zeetumā lichti. — Langewijs gribbejis isbehgt, kaut gan fawu wahrdi dewis, meerigi paakt appaksch Eistreikern polizejas azzim.

Berline. Biskapu Welinski alkal palaiduschi wakkam. Langewižu nowedduschi tahfaki us Zahsepilfatu. — Grabs Wjelopolskis un dehls effoht attahpusches no fawa augsta ammata Warschawā. Sakkla, ka Keisers tohs ne gribboht attaist.

Wehterbargas Kreewu Awises israhda un istahsta wissas tahs leelas atveeglinaschanas, schehlastibas un jaunas leelas rektes un dahwana, ko muhsu Keisers schinnis gaddos un wehl isgahjuschi gadda Bohleem dahwinajis, un kahdas brihwestibas teen wehl bij gaidamas. — Tomehr tee dumpojahs !!

Krakawa. Lelewela pulks pee Josewowas effoht islausees jaur 2000 Kreeweem. (?)

Lemberga. Jerozinskis stahwoht pee Tarnogrodas; Marokowskis pee Rabezes eefahkoht effoht winnejis, bet oħtrā deenā no Kreeweem pawissam fakauts tappis.

Wehterburga. Plešlawas gubern. muischneeli un Jaroslawas un Riesanas pilfatu eedishwotaji grahamatas atnessusches Keiseram, isteikdam iżil ustizzigi pee fawa Zara turrotees.

Wehterburga. Ir wisseem us bisseti attaisteem wirsneekeem ja-eet pee faweeem pulkeem atpakkat. — Saldu feewahm un behrneem pawissam aisleegts eet lihds ar ataizinateem billetneekeem.

Wehterburga. No Londones, Parises, Wihnes ir no Madrides un Stokolmes grahamatas atnahkuschas Wehterburga, kas itt rahmi un lehnpachtigi runna par Bohleem.

Dinaburga. 13ta Aprili kahds simts Pohtu muischneku no ta aprinka uskrittuschi Witepskas gubernementē pee Kreisakas zeema farra-eerohtschu wesumeem, ko Kreewi weddufchi. Pirms zitti saldati warrejuschi atnahkt palihgā, jau atskrehjuschi se menneki no klahtejeem zeemeem ar fawem eerohtscheem un dumpineekus tik ilgi usturrejuschi, kamehr saldati atnahkuschi un lihds ar semneekeem dumpineekus fakahufchi, dauds fanehmuschi un wemus atpestijuschi. 5 semneeiki irr fahchauti.

Warschawa. Majors Andrejews pee Lasas dumpineekus fakahwis un 25 plintes ar wilsteem stohbreem panehmis. — Majors Oglins 600 dumpineekus Jussowewas meschā gluschi fakahwis. — Valkawneeks Smirnows Kellera un de Laktroja dumpineekus Woresozes meschā gluschi fakahwis un 50 fanehmis. 80 werstes teem bij dīmnes vakkat, pirms tohs usgahjis. — Valkawneeks Oranowskis pee Bustowas leelu pulku dumpineeku apkahwis, 100 dumpineekus, 34 sīrgus un dauds eerohtschu un farra-leetu panehmis. —

S l u d d i n a s c h a n a s .

30ta Aprili schinni gaddā Bentspils Magistrateseifa wairaffohsiljam puhrdohs **Hinrichfohna** nammā ar leelu peederrigu granti, virnojā kwartali Nr. 123. nezil tahku no Bentes uppes. Pirzejam ja-eemakfa 100 rubuku un ar laiku tad to, kas wehl atteekahs warr ismalksah. 1

Pormfahthes Nuizehnū fa im neekam **Jahnam** Nuizehnām tal naiki no 16ta us 17to Aprili Bezs-Auzes krohgā nosagti dihsteka reddelu ratti, vakkā un preefschā aistaisi, ases ar mitterkeneem, un 2 sīrgi, weens duiss 5 gaddus wezs sīrgs ar sagreesteem kyleem farreem labbāja puse, 50 rubl. wehrti, — obirs tu mīschī pellefs sīrgs, 8 gaddus wezs, vakkās naggi tahdi vlabns, 50 rubl. wehrti. Luhds var useeteem ratteem un sīrgeem sinai laist **Pormfahthes** muischā Kursemē un fobla pateizibas nandas 5 rubl. var satru sīrgu un 5 rubl. var ratteem tam, kas eerahda kūr dabbujami. 1

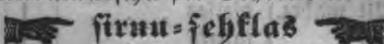
Weena labba **Spīssmannē** un weens **fullainis** warr dabbuht deenastu Kaiwas muischā pee Tukumas. 1

Ed. v. Funck.

Wisseem, kas pee mannum leek strahda, es schē sunamu darru, fa taggad esmu pahwilzees **Skrīhvēxa** eelā, gitahrteja Pohtla nammā, pretim beckermeistera **Sifslakka** nammā, un suhdsu: mannum ir us preefschu to paschu ustizzibū doht. Pee mannum arr no gat-tawa darba warr ismekleht pehz patijschanas. 1

Hoffmann,
Kuryneeka meisteris.

Kalpi un kalpones no **Zurgeem** f. g. deenestu warr dabbuht un peeteiktees Zelgawā Esera-eelā pee rāhts-kunga **Neimanna**. 1

Krohna **Aurumuischā** pee Dohheles irr
 fīrmu-fehklas 1
pahrdohdamas.

Mas-Berkenē, Meshamuischās kīspēkē, warr dabbuht itt skaidru **wassaras-kweeschū fehklu**, kas labbi dihgst mi swerr 134—134 mahrs. Turpat arri deenastu ware dabbuht neprezehts, dīshwojis **dahrsneeks**, kas sawu ammatu labbi proht un attestates par to warr parahdīt. Lai peemeldabs **Mas-Berkenē**. 1

Samalsti kappiju, patent-wissi un Pehterbargas fīrnu warr aksal dabbuht kātēku eelā pee 1

J. Martinell.

Wezzu missinu, kappari, swinni im alwi pahrdohd Rīgā, Mastawas preefschipileftā, leelā eelā Nr. 150 nezil no Pimenowa pīrts 1

J. Liebrechts.

Balnu un farlānu abholina-fehklu, Timotes-fehklu, linnufehklu, kas labbi dihgst, balnu, pelleku un jasklu sīninkufehklu, ausu-fehklu, lehtschufehklu, dirokantschū un feschantschū mēschufehklu un labbu wassaras-kweeschū fehklu pahrdohd Zelgawā 1

Otto H. Günthers un dehls.

Kahrla muischā, Schauku aprinki, Leischōs, 10 werstes no Leel-Esseres nezil tahku no Nubbas basnizas Kursemē, irr pahrdohdama jeb arri us arrenti ijdohdama. Tai muischāi pawissam irr 1500 puhravetās semmes, puse no tahm irr lappu-kohlu meschs, obira puse irr arama semme, ptawas un gannibas. Skaidralas sīnas par to warr dabbuht paschā muischā. 1

Kabilles muischā egles ohgels, 15 kap. par muazu, tohp pahrdohdas. 1

Ta gauschi patijskama un labba sahbulu smehre, kas uhdēni zauri ne laish, irr atkal, arridjan pa stohpeem, dabbujama pee **Adolph Steinholz**, Rīgā, masā Kalleija-eelā Nr. 25, cigarres-bohē. 1

15ta Aprili Kaluzeema Runtschu fa im neekam **Jannam Kleinbergam** Zelgawā no Jansohna fehtas issajgs gaischi sils sīrgs, dubbults flepperis, 5 gaddus wezs, bes kahdahm sīmehm, 54 rubl. moškajis rūddeni, cejuhgts kātēs reddelu rattos, 16 rubl. wehrti, ar sīlni lōhku un kādas rīkem. Kahdus 10 rubl. pateizibas nandas fobla tam, kas eerahda tā, fa sīrgu un rattus warr dabbuht. 1

No Gaiku pagasta-teesas tohp zaun schō sluddinashanu wissi tee, sam labdas tājnos prāfīschanas pee tāhs mantas ta nomieruscha Gaiku fāmneela Puntes dehla **Ahdama Rūhbaumā** buhtu, usazinati tāhs pa fīchas libds to schinni leelā us to **21mo Maiji** f. g. noliski ijslehgīschanas terminu pee schībs pagasta-teesas usdoht un fa wajadīgs peerahdīt, jo wehlati newenni wairs neklaujīhs. Tāpat tohp wissi tee usazinoti, kas sam neklaujīhs Ahdamam Rūhbaumam kō pārradā buhtu, sawus

parradus lihds wirspeeminetam teeminam scheit usdoht un pilnigi atlhdstnaht, jo zittadi tohs parradnekus pehz ldkumeem strahpehs. Gaikos, tanni 27ta Merz 1863. 1 (Nr. 28.) ††† Jeklab Rulle, preefschfchdetajs, J. Bluhmann, pag. tees.-skrihw.

Pirmas sortes linnu-sehklas warr dabbuht Zelgawā us tīrgus platscha blakam Waltera bohlei pee kaupmanna **F. H. Frenkel** (Saulit). 2

Wisseem zeenigeem un gohdigeem paſthstameem manna nelaika tehwa, ta scheptineeka un bissu selleja **J. Franz**, es sinnanu darru, ta es us to paschu animatu par nefanifissi sche esmu apmettees un zerru tahdu paschu uſtizibni pehniht, ta tehwam bijuse. Es arri trinnu pužs un zittus naschus un schbehres, jaunus naschus eelsch spalla eeleku, addatas preefsch schuhshanas un iſschuhshanas, ta arri wiffadas zittas leetas no tehanda, dselicha un missina taisu. — **Heinrich Franz.** 2

Zelgawā, Katribnas un Vaires eelas stuhi, Isal-fohna nammā Nr. 1.

Labbi dihgoschu

farkanu abbolina-sehklu,
wihku-sehklas im Kursemimes un Leischu linnu-sehklas
preefsch sehshanias pahdohd **Carl Chr. Schmidt**,
Rihgā, rabtskunga Schaara nammā pee
zuhluwahreem (Schwimmpforte). 2

Jauna Analinu pehrwe,
ta arri farkana, rosa, filla un lilla pehrwe, irr
dabbujama par wifselehtaku tīrgu us tīrgus platscha blakam Zehra nammā pee **C. Höpkera.** 3

Wissi parradu dewei ja schei tāi 27ta Merzi nomirrucha dīchlera meistera **Friedrich Hartmann** tohp zaur scho no Lindes gagasta-teesas usozinati triju mēhneſch u starpā, tas irr lihds 3 ſcho Juhli f. g. pee ſchihis teesas ar ſlaidrahm veerahdianahm pecteiftees, jo weh-

laki neweeni ne klausibhs. Tāpat arri teem, kas winnam fo parradā, tohp zaur ſcho zeeſchi preefschdinahts, tai ſchē wifſa peeminetā laika ſawus parradus pee ſchihis teesas atlhdstnaht, jo pehzak latru apſlehtu parradneku pehz teesas ldkumeem fohdih. 3

Lindes pagasta-teesā, tai 2ta Aprili 1863.

(Nr. 96.) ††† M. Rosenſtrauch, preefschfchdetajs.
Brunthal, teesas ſkrihweris.

Pee mannim Rihgā ſtahw gattawas un iſkatrā deenā irr apluhkojamas itt wiffas pilnigas un wiffadas muſteru-sortes

enliſhu un ſchē taisitu **lauku-kohpschanas maschihnu**

lauku-kohpschanas rihku

un ſchihis maschihnes un ſchē ſihki pee lauku-kohpschanas lohti derrigi un leelu labbumu dohd, to iſrahda wiffas tāhs attestates, fo par to farafſtijuschi tahdi ſaprattigi un gudri lauku-kohpeji, kas muhsu tehwuſenime ſchahs maschihnes un ſchohs rihkus irr pirkufchi, bruhkejuschi un par labbu atradduschi. Es peenemu arri un uſtaſu, ſad pee mannim tahdas jaunas maschihnes apſtelle jeb gribb liht ſataſiht, kas ſamaitatas; arri zittas pee mannim juu gattawas dabbujamas.

Iſkatrā deenā pee mannim gattawas warr dabbuht: rittenu (ſkrittulu) lohka-gabbalus un rittenus (ſkrittulus) preefsch linnu-mihsfeli maschinebm, arklu gabbalus, buſſes un lehgerus, raktu (wahgu) aſſes, laftas, lutni (kehli), kas mallu tauja, dseliſhu ſrahfus, no teesas eefwehrtus ſwarrus, ſrahfus durwis, kas nekahdu ſupti ne laiſch zauri, pannas, kerri-rittenus, durewju un pulleſtau ſwarrus etc. 1

P. van Dyk,
Rihgā, Sinderelā. Šeela nammā.

S i n u a.

No ſihs pateizam tāhm draudſehm, kas ſawas dahwanas atfuhſijschias:

I. preefsch **Miſſioneſ**: 1) **Subbates** dr. 6 rubl.; 2) **Diggenajes** 17 rubl. Leipzigas miſſionei un 10 rubl. miſſionaram Ahnam.

II. preefsch **Rihta-Sibirias** 12 un preefsch **Wakkara-Sibirias** 8 rubl. Diggenajes dr.

12 rubl. no Wentovils dr. **pee Schulz**.

Labbibas un prezzi tīrgus Rihgā tai 20. Aprili un Leepajā tai 20. Aprili 1863 gaddā.

Maffaja par:	Rihgā.		Leepajā.		Maffaja par:	Rihgā.		Leepajā	
	R.	R.	R.	R.		R.	R.	R.	R.
½ Eſchetw. (1 puheru) rūdsu 210 lihds	2	20	2	15	½ puddu (20 mahrz.) dſelles	1	—	1	—
½ " (1 ") kweſchu —	3	50	3	20	½ " (20 ") tabaka	1	25	—	—
½ " (1 ") meeschu 150 —	1	60	1	80	½ " (20 ") ſchliktu appiau	—	—	2	—
½ " (1 ") auſu . 95 —	1	—	1	—	½ " (20 ") ſchah. zuhku gaff.	—	—	2	40
½ " (1 ") ſenu . 190 —	2	—	2	20	½ " (20 ") ſrohna linnu	2	50	2	—
½ " (1 ") rūpju rūdsu milt.	2	20	2	—	½ " (20 ") braffa linnu	1	35	1	20
½ " (1 ") bihdelet. 300 —	3	25	2	75	1 muzzu linnu ſehklu . . . 600 —	6	25	—	—
½ " (1 ") " kweſchu mil.	4	—	4	—	1 " ſilku . . . . 850 —	9	—	8	—
½ " (1 ") meeschu pure.	3	25	2	80	10 puddu farkanas ſahls . . .	6	75	7	—
10 puddu (1 birkawu) ſeena. . 300 —	3	50	3	50	10 " baltas rūpjas ſahls . . .	5	75	6	—
½ " (20 mahrz.) ſweſta 320 —	3	50	3	50	10 " " ſinalkas . . .	5	75	6	—

Leepajā atmahfuschi 43 luggi; aifgahfuschi 39 luggi.

Latweeschu Awischu peelikums.

No. 17.

22trå August.

1863.

Rahditaas: Deenischka maiße. — Apustuls Pahwils. —
Turrees pee Jesus! — Sinnas par missjonaru Merlinu. —
Kà meitinal daschais gaddahs. — Luttera mahzibas.
Druszinäs. —

Deenischka maiße.

- September, 14. swehtd. pehz wass. sw. atsw.:
Luhk. 17, 11—19. W. 374. K. 310.
Ja fo warr mantoht, — desmit nahk; —
No sirds pateiktees — rets kahds mahk.
- Septb., pirmd.: 32 Dahw. ds. W. 380. K. 323.
Kam grehki peedohti, tam nebuhs kaweh.
Tam Kungam pateiktees un Winnu flaweht.
- Septb., ohtrd.: Luhk. 1, 46—55. W. 387.
K. 711.
Kur ween taws gars tik preezajahs:
Lai mutte Deewam pateizahs.
- Septb., treschd.: Efes. 5, 8—20. W. 376.
K. 314.
Pateizeet Jesum ar mihibas leefmahm.
Slawjeet Deewu ar garrigahm dseefmahm.
- Septb., zetturd.: Wihlipp. 4, 4—7. W. 79.
K. 346.
Kam Deewa meers dohd schlikstu preeku,
Tas nebehda wairas par ne neeku.
- Septb., peektd.: Esaij. 12. W. 377. K. 318.
Lai katrs, fo Deews ween eepreezina,
Ta Kunga wahrdi pafluddina.
- Septb., feitd.: 33. Dahw. ds. W. 389. K. 712.
Lai flawehts Deews irr augustibä,
Kas brihnumus ween pastrahda!

- Septb., 15. swehtd. pehz wass. sw. atsw.:
Matt. 6, 24—34. W. 488. K. 409.
Dseenees pa preeksch pehz Deewa walstibas,
Taws Deews tew dohs,zik waijag', mantibas.
- Septb., pirmd.: Neem. 12, 1—16. W. 430.
K. 349.
Kalpo Deewam wiffas lectas,
Palihds zitteem wiffas weetas.
- Septb., ohtrd.: 1. Peht. 5, 6—11. W. 479.
K. 393.
Gij tizzigs, mohdrigs Jesus pehdas,
Mett us to Kungu wiffas behdas.
- Septb., treschd.: 37. Dahw. ds. W. 503.
K. 356.
Pawehlees sawas mohkás
Ta debbes Tehwa rohkás.
- Septb., zetturd.: 1. Nehn. 17, 1—16. —
W. 400. K. 390.
Tas Kungs dohd truhkumu,
Tas Kungs dohd pilnumu.
- Septb., peektd.: Apust. darb. 12, 1—11. —
W. 513. K. 427.
Kas us to Kungu psalujahs,
Tas ne pa fmultihm dibbinahs.
- Septb., feitd.: Wihlipp. 3, 7—21. W. 495.
K. 415.
Lai psaule gan staigajam,
Tak debbesis jau dsihwojam.

G. W.

Apustuls Bahwils.

III. Kristus draudses waijatajs.

"Juhs pahrgalwigi un neapgraisiti firdi un ausis, juhs allashin tam s̄wehtam Garram pretti stahwat, itt kā juhsu tehwi, tā arridsan juhs!"¹⁾ Tā Steppinsch, s̄wehta Garra pilns, us Juhdū wezzajeem un wisseem laudihm runnaja, kā teem to d̄sirdoht firds no dußmahm pahrtuhka, un sohbus tee fakohda prett winnu. Pa wissam Saulam schee wahrdi kā bultas firdi schahwahs un d̄silli to eewainoja. Jo Steppinsch itt ftaidri usrahdijs, kā wissa flawa un gohdiba, kas jau no pirmeem laikeem Israela brihnischkōs stahstōs spihd, weenigi Deewam Rungam peederr un winna nenoelnitai schehlastibai, bet Israela laudis paschi wehl lihds schai deenai tik neklaufigi un pahrgalwigi, kā jau Mohsus tohs lammajis,²⁾ — un kā tahs Deewa mantas, ar kō tee tik aplam leppojahs, ween neleetigi few pascheem us pasufchanu walkojuschi.

Tee zehluschees no Israela³⁾ — un tomehr bes tizzibas; teem peederr ta behrnijs — un truhkst behrnu paklausiba; teem peederr tas gohds — un tomehr Deewa prettineeki un praweeschu flepławas; teem peederr ta derriba — un tomehr neapgraisiti firdi un ausis; ta baufliba — un to naw fargajuschi, nedf atsinnuschi pestitaju, par kō Mohsus fluddinaja; ta Deewa kalyofschana — un ar to gresnojuschees kā ar sawu rohku-darbu, Deewa schehlastibū tur klast ajsmirsdam; tahs apfohlischanas — un apfohlitā semmē tee ds̄ihwo, itt kā ar sawu spēhku un nöpelnu to buhtu eemantojuschi, bet apfohlischanas wahrdam tee nē tizz, nē klausja; winnu irr tee tehwi — un tee irr to tehwi behrni, kas Jähsepü no fkaudibas pahrewuschi; tee staiga mellōs un flepławibā kā wella behrni;⁴⁾ winneem peederr Kristus — un Steppinsch tohs apfuhds: Kurru no teem praweescheem juhsu tehwi neirr waijatuschi? Un irr nokahwuschi tohs, kas no tahs atnahfschanas ta Taifna paprecksch-fluddinaja, kurra nodeweji un flepławi juhs taggadin effat tappuschi.⁵⁾

Sauls ar fird' un prahdu sawas tautas augstōs likk umdōs un teizamōs darbōs ween ds̄ihwoja, tur ween winsch preeku un zerribu fmehlahs, un winnam bij ds̄irdeht, ka Steppinsch scho lepnu Israela gohdbu kaunā likka, un wissas augstas wariseeru dohmas un gaidischanas pasuddinaja! Woi brihnuns, ka Steppina wahrdi Saulam bij nezeeschami?

Jesu, to lihds ar kaundarritajeem krustā fistu, Steppinsch bij apliezinajis kā to Taifnu, un pasch-fwechteem wariseereem peerahdijis flepławibas un wissa-

das bauflibas pahrlahyschanas. Zaur to winsch Saula sinnamā firdi nemeertu bij fazeblis tahdu, kō zilwela spēhks un s̄apraschana jau newarreja kluscht. Zitti wariseeri un wissi Juhdū laudis Saulu flawa ja warreno bauflibas aissahwetaju, bet pats winsch nomohzijahs bailes un ismischanā. "Weens par abbeem: ja Steppinam taisniba, tad es esmu pasuddis un pasuddinahs grehzineeks; ja man taisniba, tad Jesu no Nazaretes irr wiltigs praweets un Steppinsch, winna mahzelis, teescham akmineem nomehtajams!" Zik gruhti Sauls lai zihnjahs schaubidamees us weenu püssi un us ohtru; tomehr tumschais lepnais meefas prahts winnu tā bij apstulbojis, kā taisno zellu wehl nesinnaja atract nedf pateesibai doht gohdu. Winsch nespēhja isschikt, kusch effoht ihstaas Deews: Woi tas, kas Kristum jau lizzis mirt Israela tautas un wissas pasaules grehku dehk, apliezinadams sawu taisnibu, kō ne weens zilwels ar bauflibas darboschanahm nespēhj panahkt, — jeb woi tas buhfchoht ihstaas Deews, kas sawu Kristu wehl fuhtischoht par glahbschanu un flawa teem Israela taisneem, kas bauflibu fargajuschi s̄wehti, un zaur sawu paklausibu gohdu un lablahschana nöpelnijschi muhscig? Un atkal: Woi tas irr ihstaas Deews, kas sawu Kristu fuhtis klapa gihmi un Juhdēem un paganeem waklu dewis winnu waijajt un nonahweht, rahdidams to zellu, kō arri Kristus draudsei fcheit pasaule buhs staigaht; jeb woi tas, kas Kristu fuhtis kā leelo kehninu pa wissu semmi, un wissas tautas un laudis fadis hapsalisch Juhdū kahjahn?¹⁾ Woi tas, kas Kristu usuemadams debbefis jau s̄wehtu Garru islehhis winna mahzelku firdis, lai tee fcheit taisnibā, meerā un preekā sawam Rungam klapotu un ds̄ihwā zerribā to nahkamu gohdbu sagaiditu; jeb woi tas, kas Kristu fuhtidams Israela klapa gihmi tuhlit ahrischkigā gohdbā pahrehtihis un sawu isredsetu tautu azzihm redsamā glihtumā kā kehnina preesteribu apgehrbs? —

Paschtaisns grehzineeks buhdams Sauls to Taifno waijaja, kas foħdibu un lahstus muhsu weetā nessis; sawu Juhdū tautu ween zeenidams winsch to Zilwela Dehlu newaja, kas arri paganeem par gaismu nahzis; us pasaules leetahm ds̄ihdamees winsch to Kehninu atmetta, kam walstiba nebij no fchis pasaules.

Steppinsch s̄wehta Garra pilns, debbefis redseja atwehrtas un Jesu stahwam pee Deewa labbas rohfas.²⁾ Bet preekā Juhdū azzihm debbefis bij aiflehtas, kürp usbrauzis Jesus, kā gohdbu tee nebij atsinnuschi.³⁾ Tapebz tee arri sawas ausis aisturreja

¹⁾ Ap. darb. 7, 51. — ²⁾ 5. Mohs. g. 6, 24. — ³⁾ Neem. 9, 4.

⁴⁾ Jahn. 8, 44. — ⁵⁾ Ap. darb. 7, 52. —

¹⁾ Dahw. ds. 47, 4. — ²⁾ Ap. darb. 7, 55. — ³⁾ 1. Kor. 2, 8. —

schi Jesus leezineeka balsij. Beenprahtigi tee winnam usmahzahs, to ismetta no pilfehta ahrā un nomehtaja ar akmineem. Bet Saulam winna nomahschana lohti patissa.¹⁾

N-n.

Turrees pee Jesus!

1. Mohs. 32, 26. — Jahr. 6, 68.

Meld. Jesus dñshwo muhschigi.

1.

Beefshi pee Tew turrefchohs,
Jesu! manna dñshwib's - akka.
No Tew muhscham neschkirfchohs,
Lai mann' apfmeij pafaul' trakka.
Woi par to gan isbihschohs?
Beefshi pee tew turrefchohs.

2.

Beefshi pee Tew turrefchohs,
Tu mann' pee few aizinajis.
Tew, kā draugam ustizzohs,
Tu man fwehtibu fakrahjis,
To es arri dabbuschohs.
Beefshi pee turrefchohs.

3.

Beefshi pee Tew turrefchohs
Tu preefchmannis fuhrí zeetis.
Jesu, nahz! Tew peekerschohs.
Kaut gan eñmu wehl neleetis,
Bet zaur Tew' es labboschohs.
Beefshi pee Tew turrefchohs.

4.

Beefshi pee Tew turrefchohs.
Kur bes Lewis es paliktu?
Kas man behdás preeku dohs?
Kur man zittur palihgs tiktu?
Tadehk to ween apnemmohs:
Beefshi pee Tew turrefchohs.

5.

Beefshi pee Tew turrefchohs
Wissas sawas dñshwes deenás.
Pehz Tew' fwehti zihnischohs,
Pehz Tew' — dahrgas mantas weenas.
Wehl, kad weenreis noschkirfchohs,
Beefshi pee Tew turrefchohs.

¹⁾ Ap. darb. 8, 1.

6.

Beefshi pee Tew turrefchohs,
Kad Tu mann' no pafaul's leetahm
Atraifjis, aplaimof
Tur eeksh Tawahm preeka-weetahm.
Muhscham — jaukds dñshwoklds —
Beefshi pee Tew turrefchohs.

J. Zimmermanns,
Sohdu muischā.

Sianas par muhsu Indijas missionaru Nerlinu.

1. grahmata, ko missionars Nerlinch rakstjis no Trankebares pilfehtas par paganu fwehtkeem Majaweramē.

Schehlastiba un meers lai irr ar Jums no Deewa ta Tehwa un no muhsu Kunga Jesus Kristus.

Mihlee Widsemmes missiones draugi! Juhs jau laikam garrā ar mums effat faweenojusches preefch ta Kunga muhsu Deewa, pateikdamees par to leelu schehlastibu, kā Winsch muhs, fawus nabbaga kalpus, wessalus un preezigus iswaddijis zaur leelo pafaules juhru, un muhs noweddis sawā tihrumā paganu semmē, kur mehs lihds schim pee meefas un dwehseles effam bijuschi spirgti un wessali. Bet nu Juhs laikam arri labprah kō gribbeet finnaht par mums, kā mehs schinni tahlā semmē dñshwojam un fawu darbu strahdajam. Jo mehs no Jums effam fuhtiti; kā Juhsu weetneeki un brahli mehs ta Kunga darbu paganu semmē strahdajam; muhsu darbam tad arri Juhsu darbam waijaga buht. Jums ar mums lihds japeezajahs, kad tas Kungs preeku dohd redseht, Jums janosklumstahs lihds ar mums, kad behdas mums useet. Mehs trihs jaunee missiorari nu gan wehl dauds no fawa darba newarram stahstiht, jo wehl Tamuleefchu wallodu tik skaidri nemahlam runnah, kā paschi jau dauds ar paganeem warretum darbotees; tadehk scho reis Jums gribbu stahstiht, kā muhsu mihti brahki, kas jau ilgak schinni semmē dñshwojuschi, fawu fwehtu darbu strahdaja paganu leelos masgachanohs-fwehktōs Majawerames pilfehtā.

Majaweramē ik gaddōs irr leeli masgachanohs-fwehkti. Kad nabbagi tumfhi paganu laudis no mallu mallahm us scho pilfehtu fanahk, zerredami ar Kaweri uppes uhdeni fawus grehkus nomasgaht. Kaweri uppe tekk zaur wissu Tamuleefchu semmi un semme leelu fwehtibu dohd, tihrumus un laukus flazzidama; Kad nu nabbagi Tamuleefchi to Deweu paschu wehl nepasihst, no kā weenigi nahk wiffas

Iabbas dahwanas, tad winni to uppi darra par deewu, un no ta deewa, kas winnu tihrumis darra augligus, tee arri gaida, ka fchohs no grekleem masgaschoht un schkiftschoht. Swehtkus Majaweramē turr kahdas trihs neddelas, Oktobera mehn. gallā un Nowember mehn. eesahkumā. Kad nu us teem fwehtkeem tik dauds pagani sanahl, tad muhsu missionari ari tai laikā darbojahs winneem tohs ihstenus pestishanas awotus rahdiht un atwehrt. Muhsu Majawerames missionars Schwarz to jau kahdus gaddus irr darrijis, un Trankebares missionari winnam palihdsjeusch. Tā tad arri schogadd Schwarz missionars par palihgeem few bij aizinajis Trankebares angstas-fkohlas preefschneeku Stehlinu un missionaru Wolw (Wolff); — es tad biju treschais missionars; wehl diwi jauni Tamuleesch, kas us mahzitaja ammatu fataifahs, kahdi zitti, ko par fkohlsmeistereem mahza un daschi fkohlas behrni no Trankebares muhs pawaddija. Peektdeenā, 14tā Nowemberi, walkara mehs kahpam fawōs trihs wahgōs un dewamees zellā.

Majawerame irr kahdas 4. juhdas no Trankebares, us seemela pufsi, pee Kaweri uppes. Ar wehrscheem brauzoht, kā tē wissi darra, jabrauz 7. lihds 8. stundas, kamehr to gabbalu nobrauz. Schē Indijā brauzam wiss'wairak nahts laikā, jo deenā karstums irr par dauds leels. — Muhsu zelsch gahja zaur augligahm eleijahm, kur wissur rihschu tihrumi bij redsami, kas no Kaweri uppes uhdens fawu treknumu dabbu. Schinnis weetās irr Deenas-widdus-Indijas ihsta maises-klehts; jo rihschi irr Indeefcheem maises labbiba, tā ka mums rūsfī. Deenai austohi mehs tikkam Majaweramē. Schi irr jauka Indijas Brahminu pilsehta. (Brahmini irr Indeefchi no angstakas kahrtas jeb flakkas). Tahdas pilsehtas jau biju redsejis no Madras us Trankebari brauzoht. Tahs nu gan gluschi fawadi isskattahs, tā ka Rihdsneeks laikam paschā pilsehtas widdū fahktu waizah: „kur tad ihsti ta pilsehta irr? tikkai buhdas ween redsu zessmallā, pilsehtu ne kahdu nedī pilsehtas staltaś mahjas.“ Indijas pilsehtas gan drihs tā pat isskattahs ka leeli zeemi. Mahjas seelakā daffā irr semmas, tikkai wihra angustumā; elas pufse katrai mahjai irr leewisch. Tahdas mahjas no mahleem irr taifitas un tikkai paschi Brahmini dsihwo muhreis nammōs, kam jumti ar daktineem klahiti. Us fwehtkeem Brahmini sawas mahjas bij smukki nobalsinajuschi un ar kohlu sarreem puschkofuschi, tā ka pilsehta schinnis deenās dauds jaukala israhdiyahs, ne ka zittōs laikōs. Bet wiss'wairak fadeth schihs Indijas pilsehtas irr tik smukkas, ka dands kupyli kohfi eelās aug, tā ka mahjas tikkai pufse redsamas. Arri schē mehs redsejam dauds palma kohkus, tulpu kohkus, banian-kohkus (kas fawus

farrus pee semmes laisch, kur winni eesahkojahs, tā ka wezzais banian-kohks isskattahs kā leels kruhms) un zittus jaukus, staltus kohkus.

Pilsehtā eebraukuschi mehs arri drihs manijam, ka pagani schē fawus swehtkus turr. Pa abbahm elas pufsehm pee mahjahm garrā rindē wahgi stahweja; preefsch daschahm mahjahm bij leels pulks wahgu; zitti arr bij deesgan smukki; ar teem pagani no mallu mallahm bij fabraukuschi un schē pee draugeem un raddeem mahjas-weetu nehmuschi. Redsejam arri kahdu schkhehr'feelu, kas no elka-namma us uppi wedd; ta bij ar paganeem ka bahstin peebahsta. Laudihm galwas bij ar leeolem balteem lakkateem aptihtas; arri pascheem balti lakkati bij muggurā — rihta dsestruma pehz. Wissi tegzeja us fwehto Kaweri uppi. Arri paschā leelā eelā, kur mehs brauzam, laudis tā sahka speestees, ka ar mohkahm ar fawem wehrscheem tikkam zauri. Laudis arri tur pat pa eelahm wissadas sikhās leetas pahrdewa un pirkā. Wiss'wairak es brihnijohs par teem needru gabbaleem, kas pulks zell-mallā stahweja fakrauti, jeb ko laudis aplahrt nehsaja preefsch pahrdohschanas. Missionars Wolws (Wolff) man to isskaidroja. Tahs bij fuktura needras, ko laudis pirkā, gribbedami ar faldumu meslotees, tā ka pee muns faldas karrashas pirk. Pilsehtai zaur braukuschi mehs tikkam pee ta skaita dahrsa, kas missionei peederr. Schē tad es pirmu reis redseju to leelo un maso missiones nammu, ko jau fenn jaukā missiones bildē¹⁾ biju redsejis. No weena namma us ohtru jauks palma-kohku zelsch irr stahdihts.

Pehz pufsedeenas gahjam us uppi un pee leela tilta fahlam skattitees, kahdi tur paganeem tee fwehtki. Man bij leels brihnumis redseht, zit sekla un tukscha schi uppite, ko wissi pagani tik lohti flawe; bij tik schaura, ka ar pahri lehzeneem warretu pahrleht, un kahdam wihram, kas pee tilta pa uppi braddaja, uhdens tikkai lihds kahju krumfleem fneedsa. Arri tai weetā, kur pagani masgajahs, uhdens bij laudihm tikkai lihds widdutscham. Schē mehs tohs nabbagus aklus, tumfhus lautiaus redsejam uhdensi stahwoht un fawus grekfus nomasgaoh. Melni winni uppē eegahja, melni atkal isnahza; schis uhdens winnu dwehseles no grekku fahrneem newarr schkiftiht. Paschā uppes widdū bij eestahdijuschi fawa elka deewa bildi; preefsch tahs winni klanijahs un zerreja, ka ta ar fawu deewischigū spehku uhdensi fwehtischoht. Bij ustaisijuschi kahdu 4 woi 5 pehdas angstu keegelu muhri, pahri pehdas plattu; tur wirsū arri no keegeleem bij istaisita wehrscha bilde; — tahdā bildē

¹⁾ Schō bildi, kas muhsu Indijas missiones basnizas un missiones mahjas rahda, warr dabbuh pirk Rihgā, pee Dohmas basnizas, pee mahzitaja S. Pöschau.

Indeefchi sawu leelu deewu „Siwa“ zeeni; pa wirſu wehl jumtinsch bij ustaifhts. Wehrſcha bildi ar elji ſwaidija un baltas pukkites behra winnam wirſu; arri ſwezzes winnam par gohdu eeededſinga. Tahds tad bij tas akmina kals, us ko ſhee lautini sawu tizzibū grunteja! — Zittā weetā wehl tahds ſtabs preekſch zittas deewelta bilden bij ustaifhts. Par uppi bij dauds weetā ſtrikkus wiſkuſchi no weenā mallas us ohtru; pee teem bij peekahruſchi wiſfadas ſpohtſhas un raibas leetas, arri pukkes un kohla ſarrus, ta ka gohda-wahrtus tafidami ſaweem mehmeem, nedfihweem deeweem.

No uppes us mahjahn eedami redſejam, ka upp-mallā bij leels tirgu; ta ka Kattolu ſemmē ſwehltōs tirgu turr, ta arri te dauds laudis bij fanahluſchi wiſfadi prezzi pirk un pahrdoht.

Bet nu miheem laſſitajeem gribbu ſtahtſicht, ko muhſu miſſionaru nammā Majaweramē eſmu redſejis, un fa muhſu miſſionari paganeem to wiſſdahrgako manu, to Deewa wahrdi pehrlī paſneeda. Kad no rihta eebrauzam miſſiones dahrſā, tad eegahjam wiſſupreekſch kahdā ehrbegi, kur Schwarz miſſionars il rihtu pulkſten 7nōs Deew' wahrdus turr, wiſſwairak preekſch ſaweem bahru behrnieem. Jo Majawerames Luttera miſſionaram kahdi peezdeſmit bahru behrni kohpſchanā un audſeſchanā irr nodohti; behrnu draugi Wahzemme un Widzemme mihligi gahda par ſho behrni pahrtiku un uſturru, makſadami preekſch katra behena 15 rub. f. par gaddu. — Schē tad nu redſejam tohe peezdeſmit behrnius; wiſſi fehdeja ſemmē, pehz Tamuleefchu eeradduma. Miſſionars laſſija kahdu gabbalu no bihbeles un par katu perſchu ar behrneem farunnajahs un winnaus waizaja; behrni preezigi atbildeja. Alij behrneem fehdeja arri kahdi wihi un ſeewas, Tamuleefchu Luttera draudſes lohzeeki; tee arri daschkaſt behrneem palihdeja atbildeht. Kad rihta luhgſchanā bij beigta, tad eegahjam miſſiones nammā, kur muhs ar kappeju un riſchhu maiſi meeloja; mehs tur dſirdejam, ka nu pat putnu-kuhti bij nokehruschi un noſittuschi leelu tſchuhſku, ko ſauz par „brilles tſchuhſku.“ — Kad tahdu tſchuhſku pee laika eerauga, tad gan laite nenoteek; jo winnu ar muhju drihs warr aifſicht jeb nokaut; bet kad no neaufſchi zilveks tai uſmunn, tad ta eekohſch ar ſaweem nahwigeem ſohbeam; un kad drihs sahleß newarr dabbuht, ar ko wahtis masgaht, tad jamirſt. Bet tas gan retti ween noteek. Mehs jaunee miſſionari lihdi ſhim tahdu tſchuhſku ne-efſam redſejuschi un tizzam drohſchi, ka tas Rungs muhs glahbs un ſargahs.

Brohkaſtu pa-ehduſchi mehs gahjam pee Deewa wahrdi fluddinachanas. Deewa wahrdus ſchinnis

fwehktu deenās paganeem fluddinaja ſkohlas nammā, kur tohs 50. bahra behrnius mahza. Skohlas nammā diwi durwiſ; weenā eelas puſſe, ſtahtweja atwehrā, lai pagani naht klaufitees; zaur ohtrahm, no ſehtas puſſes, mehs paſchi eegahjam. Nuhmes tur bij kahdeem 100. zilwekeem. Schim ſkohlas nammā lihdsās irr fahkuſchi muhſu baſnizu muhreht, bet naudas truhkuma deht lihdi ſchim wehl naw uſtaifita; zerrejam, ka nahkoſchā gaddā tiks gattawa. — Kad ſkohlas nammā eegahjam, tad Deewa wahrdi jau bij fahkuſchees; muhſu kriſtiti Tamuleefchi no eefahluma kahdas garris greefmas bij dſeedajuſchi, pehz tahs paſchias tautas meldineem. Tahs dſeeſmas ir pagani labprahd dſird; tad winni eenahk Deewa nammā un ſkattahs un klaufahs, kaſ tur noteek. Kad kahds pulks paganu bij fagahjis, tad muhſu laudis ſahla Deewa wahrdus mahziht. Pirmais Deewa wahrdi fluddinatajs bij kahds ſkohlmeiſteru-ſkohlas jauneklis. Iſtabā bij likti peez krehſli preekſch muums miſſionareem; muhſu palihgi no Tamuleefchu tautas, prohti weens mahzitaja-ammata kandidats un Majawerames draudſes-ſkohlmeiſters, arri tee jaunekti no mahzitaju un ſkohlmeiſteru-ſkohlas, kaſ muums bij lihds nahtuſchi no Tranlebares, ſehdeja ſemmē pehz ſawu lauſchu eeradduma. Wiſſi bij gebr-kuſchees plahnōs, baltōs bohnwillas fwahrlōs, arri biktas tahdas paſchias wiſſeem bij kahdā; paſchias kahjas bij baſſas. Diwi rindes winni ſehdeja, un katraim bij rohka bihveles un zittas ſwehitas grahmataſ, ko paganeem pehz mahzibas gribbeja ifdallliht. Iſtabā bij fanahluſchi pagani, zik ween ruhmes bija; zitti bij gluschi melni, zitti tumſchi ſarkani jeb bruhi; tur bij wihi, ſirmgalvi, jaunekti un puikas; ſeiwiſchkuſ ne-eſmu redſejis. — Meefas wiſſeem bij gan drihs gluschi kailas; tikkai ap gurneem bij lakkats aptihts, un galwu arr wiſſi ar baltu lakkatu bij ap-ſehjuſchi. Kad kahds lakkatu no galwas nehma, tad rahdiyahs galwa ar gluschi ihſi nodſihtem matteem. Bitteem galwas lakkati bij ar ſelta jeb ſarkanu ſtrihpu puſchki; tee laikam bij tee baggatakee; zitteem arri kahds ſarkans lakkats no plezzeem korrähahs. Ta winni ſehdeja un taisſahs klaufitees; arri paſchias durwiſ zitti ſtahtweja, un wehl zitti pee lohgeem bij ſapulzejuſchees un ſkattijahs un klaufijahs, ko tur mahzoht. Lohgeem Indijā naw glahſchu ruhtes, ka pee muums; tikkai kahdi ſpeeki irr eefisti, lai sagli nekahp eekſchā.

Kad nu kahdas dſeeſmas bij dſeedajuſchi, tad uſ-zehlahs weens no ſkohlmeiſteru-ſkohlas jaunekleem, ar wahrdi Adiappen, un ſahla Deewa wahrdus teilt. Wiſch paganeem rahdiyah, ka gluschi aplam effoht tizzeht, ka ar Kaweri uppes uhdene grehkuſ warr

nomasgaht. Tamuleeschī par wissfwehtaku uppi turr Ganges uppi, kas tekk Indijas semmes seemela pusses. Lai nu fawu Kaveri uppi par fwehtu un fwehtudarridamu warretu isteikt, tad paganu preesteri laudihm stahsta, ka Ganges uppe tekkoht leelu gabbalu appaksch semmes un tad saweenojotees ar Kaveri uppi; tadeht Kaveri uppes uhdendam effoht tahds pats spēhks, zilwelus schkīstīht no grehkeem, ka Ganges uhdendam. Jaunais skohlmeisters Adiappen tad ar skaidreem wahrdēem rāhdija, ka tas newarroht buht, ka Kaveri uppē effoht Ganges uhdens, jo Kaveri ne kahlu no Majawerames no kalneem istekkoht, bet lihds Ganges uppei effoht wairak ka simts juhdēs. Bet lai arri buhtu schinni uppē Ganges uhdens, to mehr tas no grehkeem ne weenu zilwelus newarroht schkīstīht; meesu zilwels gan ar uhdēni warroht nomasgaht un tihriht, bet greküs no dwehseles ne kahds uhdens, kas tikkai uhdens ween, newarroht nomasgaht. Bet winsch teem warroht gan doht un rāhdīt, kur dabbujams kahds uhdens, kas dwehsele schkīstī, — ihstens dsihwibas uhdens, ko Deewē augstais mums no debbesihm dahwinajis. Pee Jesus, ta Deewē Dehla, schis uhdens mēklejams. — Lai nu pagani schohs mahzibas wahrdus labbi pee sīds liktu un apdohmatu, — tad tuhslit pehz beigtas runnas jaunekli dseedaja kahdu Tamuleeschū Jesus-dseesmu; jo missionari jau daudskahrt to redjeschī, ka, kad to nedarra, tad pagani bes kahdas apdohmaschanas fahk atbildeht wissadus neekus; dauds paganeem irr leels preeks strihditees ar missionareem un pehz wissadeem neekeem jautaht, ta ka Erodus to Kungu Jesu dauds waizaja, bet ne pehz tahs weenas leetas, kas irr wajadsiga. —

Kad nu īcho dseesmu bij nodseedajuschi, tad wehl zitti no muhsu palihgeem Deewē wahrdus fluddinaja; kad weens bij beidsis runnahrt, tad atkal dseedaja dseesmas; tai laikā zitti pagani isgahja ahrā pa durwiham, zitti atkal cenahza, bet zitti wissu deenu tur sehdeja un klausijahs. Kad nu jaunee laudis bij runnajuschi, tad arri missionari fahka Deewē wahrdus fazziht. Virmais bij Schwarz missionars. Winsch kahdu perschu no bīhbeles lassija, paganeem isskaidroja, ka tee effoht pascha augsta fwehta Deewē wahrdi; tad paschus tohs wahrdus isskaidroja un pee isskaidrofchanas arri laudis paschus jautaja; tee arri atbildeja zif sinnadami; pat fwarrigus wahrdus winsch laudihm ta ka speestin eespeeda galwā un sīdi, jewīschki tohs wahrdus: „Deewē juhs mihlo“ — kas Tamuleeschū wallodā ta skann:

Varaboren (Deewē) unkeli (juhs) sinechikfirar (mihlo).

Schee wahrdi paganeem labbi patikka. Kad missio-nari runnaja, tad winni wehl labbaki klausijahs un bij usmannigaki, ne ka kad winnu paschu atgreestee brahki runnaja; jo fwechahs semmes laudis winni turr par gudrakeem, kaut gan fawu tizzibū wehl negribb atstaht. Pebz Schwarz missionara wehl runnaja augstas Trankebares skohlas preefschneeks, Stehlinia missionars. Winsch paganeem fluddinaja to preezas mahzibū, ka wissi zilwelus effoht brahki sawā starpā, tadeht la Deewē wissus par saweem behrneem labyraht gribboht peenemt. Missionari, no Kristus mihlestibas dīhti, tai tahtā semmē effoht pahrnahkuschi melneem brahkeem Deewē schehlastibu fluddinah; lai tad at-grechahs wissi pee Ta, kas par mums wisseem nahwē dewees, lahstus uskrahwees! —

Ta tad tai skohlas nammā dauds pagani Deewē wahrdus dīrdeja. No pascha rihta lihds pulksten weeneem pehz püssdeenas tur weenu mehr Deewē wahrdus turreja. Bitteem paganeem gan tee fwehti wahrdi likkahs ka smekli buht, un winni klausijahs ar ap-zeetinatu sīdi; bet leelakā dakkā winni bij ittin us-mannigi, un tee wahrdi winneem ka rassina kritta us dwehselehm. To warreja nomanniht gan pee winnu azzihm, gan arri pee rohku un galwas kustinaschanahm. Paschā istabas widdū sehdeja kahds wezs plikgalvis, kas stihwi ween mahzitajus usluhkoja; likkahs ta ka winsch gribbeja ar fawu mutti Deewē wahrdus fa-nemt, pirms wehl no mahzitaja muttes bij isnahkuschi. Winnam lihdsās sehdeja zits kahds wihrs, laikam nabbags un no semmas kahrtas, pats kails un ar kailu behrininu rohkās; tas gan drihs pee ik katra mahzitaja wahrdā galwu us preefschu lohzijs un ar azzihm mīrlschkinaja; to winsch darrija brihnidamees un preezadamees par mihleem Deewē wahrdineem, ko laikam sawā muhschā wehl nebij dīrdejis. Zitti pagani arri paschi fahka runnahrt, apwaizatees un atbildeht us mahzitaju jautaschanahm. Weens ilgu laiku dīrdejis spreddiki us reis fahka prassīht: „Tas gan wijs labbi; bet no ka koleera-slimmiba warreja zellees?“ — Bits atkal prassīja: „Woi tas teescham teesa warre buht, ka wehl zittur kur grehku peedoh-fchanu warre dabbuhrt, ne ka Kaveri uppē ween mas-gajotees?“ — Zitti missionareem atbildeja: „Jums irr nomirris Deewē; ko tahds Deewē warr lihdscht, kas krusā sīts?“ — Kad pehz beigteem Deewē wahrdēem mehs fahkam grahamatas isdallīht, tad wissi pagani spedahs pee muns un bij gauschi fahrigi pehz grahamatahm. Wihri, puikas, jaunekli, wissi sawas rohkas issteepa; pehz weenas grahamatas daschkahrt kahdas 20. rohkas Lehra. Es pats arri isdallīju kahdas grahamatas; bet lai pa welti neteek isdallitas, tad mehs pa preefsch tohs grahamatu fanehmejus

laffinajam; un man bij brihnumis, ka tee paganu
vuikas deesgan skaidri laffija. Man bij leels preeks,
ka nu atkal tik dauds svehta sehkla paganu firdis
tikka esehta. Lai tas kungs dohd auglus redseht!

(Us preefchu wehl.)

R. B.

Buhs weens gans, weens gannamais, —
Salda, mihla foehlischana!
Par to tew, ak pestitajs,
Muhscham jadohd pateikschana.
Jesus draudsicht, preezajees!
Jesus turr, ko foehljees.

Wids. d. gr. 103, 1.

Na meitinai daschai gaddahs.

(Pateesigs notifikums.)

Buhs drihs peezdesmit gaddi, kad Widsemme no-
mirra gohdigs un deewabihjigs wihrs, dsimmis Lat-
weets. Winsch atstahja pakka fawu atraikni un
weenigu wehl ne-usandsetu meitinu. Gohdiga mahte
nu apnehmahs fawu mihi meitinu un azz'raugu eelsh
wissas deewabihjashanas un skaidribas audsinaht;
winna to nodewa skohlä, kur arri augstakas fahrtas
behrnus mahzija. To spehja darriht, jo padohms
tai bij atstahjs us dauds gaddeem. Meita ismazj-
jahs labbi un bij mahtei un zitteem laudihm par
preeku. Mahte kohpg fawu nammu, un meita dsih-
woja pee tahs. Deews meitu bij ispuschkojis ne ween
ar sabbahm garra dahwanahm, bet ir ar gauschi jauku
waigu. Kad ta bij pee-augufe, tad nahza prezzieneeki
no mallu mallahm, no pilsehtas un semmehm: kur-
yneeki, skrohdeki, junkuri, rentineeki — wissi birgeli
ween! Ne weena deena gan drihs nepagahja, kur
prezzieneeki atraiknes meitinu ne-apmekleja. Daschs
atbraunza ar kurw'wahgeem, zits ar drofchku, ar divi
woi ar trihs surgeem, — kas tuwaku dsihwoja, arri
tik jahschus ween. Wissi schein bij nogehrbuschees
„us to smalko!“ Mahtei un meitai nu bij preek-
deenas; abbas dohmaja: nu eet labbi! Bet neisgahja
wis ta. —

Bruhtgani smukko meitinu labprahrt gribbeja prez-
zeht, bet meita us to wehl nedohmoja. Ta darrija
ta ka taurini darra, lehkaja tik no weenas pukkites
us ohtru; — ta issikkahs mihlojohs scho un to, —
peenehma schinkibas no weena un ohtra, bet ne kam
ihsti neapfohlijahs. Un tas — nebij labbi.

Prezzieneeki, kas par garru laiku ween, woi tikkai
islusteschananhs deh to meitu bij apmeklejusch, jeb
kas redseja, ka ne kas nebuhschoht, tee sinnamis drihs

atstahjahs; un beidsoht atstahjahs wissi. — Weens
no teem meitinu itt no firds bij mihlojis un teesham
prezzeht gribbejis, bet kad schi winna neprezzeja, tad
tas palikka ka prahrtä fajuzzis un eesahka dsert;
tomehr zaur Deewa schehlaftibu winsch pehz atkal
wessals palikka, apprezzeja zittu un dsihwo wehl fo-
deen ka gohda-wihrs un wissadä lablahfchanä. Deews
tam irr palihdsjeis!

Bet ka nu klahjahs smukkai meitinai? Behdigi
gan! — Mahtei ta weeta, kur lihds schim dsihwojuse,
bij ja-atstahj; meitu bruhtgani wissi bij atstahjufchi.
Tahs aissahja us pilsehtu dsihwoht pee weena wezza fun-
ga. Mahjas weenä gallä dsihwoja firmais kungs ar ja-
weem diwi maseem behrneem, weenu puifenu un weenu
meiteni, un ohträ gallä dsihwoja atraikne ar fawu
meitu. Schè tahn klahjahs labbi; ruhmes weeta
dauds nemaksoja, un nauda tahn bij, ko gohdigs
tehwä atstahjis. Pilsehtä jaun'fungu deesgan, ta
gaddijahs schai dailai meitai atkal bruhtgans, —
wisswairak tadeht, ka sinnaja, ka tai labs puhrs
effoht. Bruhtgans bij kohpmannis, kas pat labban
eesahjis andeleht; schis to apprezzeja, un nu jaunais
pahris dohmaja, ka teem wissa pafaule peederroht.
Kungs ar fawu jauno gaspaschus dsihwoja fahrumä
un sihgsmilä, gehrbahs ar dahrgu audelli un purpuri,
tureja srgus un kutscheru — un tas makjaja dauds. —
Kam behdas! bohde palikka bohde, — tur jau sellis
un burfscha stahweja.

Bet ta dsihwojoh tahnza pohts un nabbadsiba;
bohde tikkai aisslehgta un manta wissa pahrdohtha. Jaun-
ahs gaspaschas puhrs, 5 tuhls, rubli f., arr bij
pa gallam. Wihrs to kaunu newarredams panest,
nehma kahjas pa plezzeem un laidahs prohjam us
fiveschumu, feewu atstahdams, lai peeluhko nu patte,
ka issikt. Lauliba lihds tam arr wis nebij laimiga
bijuse.

Ko nu jaunai leynai gaspaschae darriht, kad wihrs
prohjam un puhrs pa gallam? Kur nu pehz tahdas
preeka dsihwes palikt? — Meitai un mahtei assaras
birra aumakam; bij joleen kaut kahdä faktinä eelshä.
Krusts, ko mihlae Deews tahn uslikka pahrbaudi-
shanas deh, tas bij ja-usnemm, woi gribb woi ne.
Wezzais kungs, pee ka tahs pa preefch bij dsihwo-
jusches, jau bij nomirris, un nu bij jadsihwo us
fawu paschu rohku. Pilsehtä dsihwoht, ehst un
gehrbtees, tukschnekeem irr par dauds gruhti, wiss-
wairak feewischkahm, kas mas warr pelnicht. Ween
tas to ihsti sinn un faproht, kas pats to irr peedsh-
wojis un baudijis. Slikti un gruhti nu mahtei un
meitai klahjahs; daschreis nebij ne maises kummosa, ko
ehst, ne frekla un drehbju, ko gehrbtees. Wezzai mahtei
tas bij gauschi gruhta nasti. — Tik tahlu ta smukka un

daisa meitina bij nahkuſe ar fawu lepnu prahru. — Gribbedama augſti kahpt ta gauschi ſemmu kritta. Patte man preefch kahdeem gaddeem fawas leelas behdas ſtahſtija un fawu jaunibas lehtprahrtibū gauschi noschelioja.

Kad mahtei un meitai behdas wiffgruhtakas bij un tahs ta krusta wairs neſpehja nest, un kad tahs behduſkohla labbi bij pahrbauditas, tad mihlais Deewas pats ar fawu palihdsibū tahn bij flahtu; wiſch pats tahs atkal no behdu bedres ifwilka.

Stahſtiju jau, ka tahs pee kahda wezza lunga pilſehtā pa preefch dſihwoja, ka ſchim fungam bij weens dehls un weena meita, un ka wezzais pats jau no-mirris. Scha lunga dehls iſmahzijahs kohpmannu ſinnaſchanas un mahſa tam nomirra. Lai fawā kohpmanna ammatā labbali eenemtohs un paſauli mahzitohs paſiht, jauneklis aifreijoja uſ fwefchahm ſemnehm. Bet ta wiſ neifdewahs, ka wiſch bij nodahmajis, jo Deewas noſpreeda zittadi. Jauneklis nomirra fwefchā ſemmē. Bet mirdams tas wehl at-gahdajahs tahs atraiknes meitas, ar ko behrns buhdams weenā mahjā kohpā dſihwojis, un arri fawa miyla ſkohlas-beedra kahda, ar ko kohpā pee fawa ſkohlmeiftara kahjahn bij ſehdejis. Jauneklis tai jaunai ſewinai no fawas mantas likla norakſtih un atwehleht — tik pat ka ta fawam wiham puhrā bij peewedduse — 5 tuhktoschi rubl. f., un fawam ſkohlas-beedram wiſſu fawu ſeelu mantu, dauds tuhktoschus rublu.

Nu wezzai mahtei un jaunai ſewinai atkal atſpih-deja preeka-deenas. No ſchihſ naudas tahs labbi warreja iſtift un dſihwoht. Jaunas gaſpaschas wihrs to dſirdejis nu bij flaht, pee ſewinas peeglauditees un to naudu laikam fawā rohkā dabbuh; bet wiſ neifdewahs. Appakſch pehrmindera ſinnaſchanas un uſraudſchanas ſtahw gaſpaschas nauda, un no ſchihſ naudas augleem ſewina labbi warr pahrtift.

Pehz gruhta pahrbaudischanas-laika un dauds behdahn Deewas atkal tai irr dewis weeglas deenas redſeht; bet wihrs winnai irr ka paſuddis. Mahte nomirra pahri par aſtondefmit gaddeem wezza, to wehl pedſihwojuſe, ka winnas meita nepalika truhkumā atſtahta; un meita wehl ſchodeen dſihwo R.... pilſehtā. K. U.

Luttera mahzibas.

13. meitham.

Schlihſta ſirds un kaunigſ waigs irr meitai ta wiſſu ſlaista rohta. Un tihriba pee meefas, pee apgehrbjia un dſihwoſta irr wiſſu dahrgais glihtums.

Bet zuhla paleek zuhla, lai grefnotohs ar pehrku wirknehm un ſelta ſprahdſehm.

Tadeht mans behrns negresnojees aplam ar ſpohſcheem neekeem un ar dahrgahm drehbju ſuppatahm. Prahtigam puſim no tevis buhlu jabehg, to apdoh-majoht, ar zik leelu naudu tu effi gehrbjama.

Ia tu few gohdam dohma eemantoht laulatu draugu, tad nemm wehrā ſcho labbu padohmu: Effi kauniga, runna mas, un negresnojees pahrt leeku.

Meitai labbak pederrahs azzis nolaift, ne ka tahs weenu mehr aplahrt mehtaht, jeb ſtihwi oſtram pretti ſkattitees.

Schlihſta un kauniga buhſchana it weenam gohda-wihram dauds wairak patihk ne ka drehbju grefniſa.

Leeka grefnoſchanahs eededsina neſchlihſtas kahribas, kas dwehſeli un meefu maita.

Ta nebuhs ne kahda miheſtiba, ko tu ar krahſchau apgehrbu mantofi. Kä drehbe diſt un bahl, ta arri ſchis kahribas-ugguns iſdſiſihs, un kad ſirds aufſta paſlikuſe, tad eenaidiba nahks tai weetā.

Tadeht dſihwo ween pehz manna padohma, tad tu ar Deewa paſihgu drihsak laulatu draugu panahſt, ne ka tahs nekreetnas un beſkaunigas meitas, kas grefnojahs un meklejahs ka maukas.

Seewiſchlahm neklahjahs aplahrt ſkraidiht, nedſ arri katrā ſehtmallā atſtahees un pluſcheht. Kas ar tuhſchahm runnahm un neaukahm paſakkahm ap gitte paſcheem ſtaiga, tahs tihras nepaſtahwehs arri paſchahs.

Kur mahtes netikli darra, tur meitas to paſchu mahzahs; jo behrni lehzahs pehz mahtes.

Nedſ, meitina ſirdſtizziga,
Kä ſchlihſta, ſkraidra fawā dabbā,
Un glihta, kluffa, kauniga.
Puſi, nemm to! Seewina buhſ ſabba.

N-n.

Druſzinās.

Dſelſi, kas naw ilgi trihtha,
Ruhſa daschlahrt tehreja;
Teklu, kas ween retti mihta,
Chikſhi, dadſchi aifaugā:

Ta ir zilwels meera deenās
Palaiſchahs drihs fuhtribā,
Sirds ar neleſtibū ſeenahs,
Noſmohk meefas kahribā.

N-n.